

รูปแบบภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่ม
ราษฎรชาวไทยภูเขาในอำเภอคลองลานจังหวัดกำแพงเพชร*

LEADERSHIP AND POLITICAL PARTICIPATION MODELS IN LOCAL GOVERNMENT
ORGANIZATIONS OF HILL TRIBE PEOPLE, IN KLONG LAN DISTRICT,
KAMPHAENG PHET PROVINCE

ศุภฤทธิ ธาราธิพนธ์รา

Supharit Tarathipnara

โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Program in Public Administration Faculty of Humanities and Social Science

Kamphaeng Phet Rajabhat University

E-mail: s_tarathip@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มราษฎรชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ในช่วงระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2564 ถึง 31 มีนาคม 2565 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา 6 ชนเผ่า ได้แก่ กะเหรี่ยง ม้ง ลาหู่ เมี่ยน ลีซู ลัวะ แบ่งเป็น 3 กลุ่มหลักและคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง คือ กลุ่มผู้นำที่เป็นทางการ จำนวน 13 คน กลุ่มผู้นำไม่เป็นทางการ จำนวน 16 คน และกลุ่มชาติพันธุ์ที่ทำงานเพื่อสังคม จำนวน 10 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิควิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา มีข้อค้นพบ ดังนี้ ในด้านรูปแบบภาวะผู้นำของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยภาพรวมพบว่า 1) เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มชนเผ่าของตนเอง ในการรักษาสีทิวและผลประโยชน์ของชนเผ่าตนเองนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับชนชาติพันธุ์ชาวเขา ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อเป็นปากเป็นเสียงให้แก่สมาชิกชนเผ่าตนเอง ย่อมเป็นแสงสว่างที่เปิดโอกาสได้เข้าไปทำหน้าที่ในฐานะผู้นำแบบเป็นทางการ สามารถเข้าไปร่วมคิด ตัดสินใจ ตั้งประเด็นคำถาม สามารถโต้แย้ง อภิปรายปัญหาและความต้องการของชนในชนเผ่าตนเองได้ 2) เพื่อการติดต่อสื่อสารและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้วยลักษณะภูมินิเวศและภูมิวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันของชาติพันธุ์ชาวเขา การติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในชนเผ่าแต่ละชนเผ่า เมื่อหน่วยงานราชการ หน่วยงานพัฒนา หรือหน่วยงานทางการเมืองปกครองด้านต่าง ๆ ได้มีการติดต่อสื่อสารเข้ามาในพื้นที่ก็จะช่วยสามารถสื่อสารกับสมาชิกชนเผ่าของตนเองได้

*Received May 11, 2022; Revised August 3, 2022; Accepted December 27, 2022

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น; ราษฎรชาวไทยภูเขา

ABSTRACT

This qualitative study aimed at studying the leadership and political participation of Local Government Organizations of Hill Tribe People, Klong Lan, Kamphaeng Phet Province during the period of 1st June 2021-31st March 2022. The participants consisted of 6 hill tribes namely Karen, Hmong, Lahu, Mien, Lishu, and Lua. The purposive sampling was used in the study to select the 13 official leaders of tribes, 16 unofficial leaders and 10 volunteers of ethnic groups. The data collected from in-depth interview, group discussion and content analysis. The results reveal that the overall leadership of the ethnic groups aimed 1) to be the representatives of their own tribes to preserve their rights, participate in political activities, make decisions and questions, debate on problems and their needs. 2) to connect and cooperate with organizations e.g. government, development or administrative agencies in addition, to connect with other tribes for collaborations.

Keywords; Leadership; Political Participation; Local government organization; Hill tribe People

บทนำ

ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม และการเมืองที่ผ่านมาในเบื้องต้นจะสังเกตเห็นได้ว่าลักษณะปัญหาของชาวเขา คือปัญหาทางสังคมของพหุวัฒนธรรมในสังคมไทยจะปรากฏตัวอย่างขึ้นอย่างหลากหลาย ประการแรก คือการเรียกร้องสิทธิทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยในชาติจะมีเพิ่มมากขึ้น เพราะจะขยายตัวไปเกี่ยวข้องกับสิทธิความเป็นพลเมือง และสิทธิชุมชนในด้านต่าง ๆ ด้วยพร้อมกันนั้นอาจจะนำไปสู่ความรุนแรงเมื่อนำไปเกี่ยวข้องกับสภาพทางสังคมของความแตกต่าง ประการที่สอง คือความขัดแย้งกับวัฒนธรรมของกลุ่มชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่เริ่มขยายตัวรุนแรงมากขึ้น เพราะการบังคับใช้กฎหมายที่ละเลย และมองไม่เห็นความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น ชาวลัวะ และชาวมลาบรีในภาคเหนือ และชาวเลในภาคใต้ซึ่งนักวิชาการถือว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์พื้นเมืองดั้งเดิมกลุ่มแรก ๆ ของแหลมมลายู ประการที่สาม คือประเด็นการเมืองเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของคนพลัดถิ่น เช่น แรงงานข้ามชาติ ผู้ลี้ภัยตามชายแดนและคนแต่งงานข้ามรัฐชาติซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน หรือการเคารพสิทธิของความเป็นคนที่เท่าเทียมกัน และประการที่สี่คือความขัดแย้ง และอคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นลัทธิชีวิตที่แตกต่างกัน เช่น วัฒนธรรมย่อยของกลุ่มคนต่าง ๆ และวัฒนธรรมของคนเพศที่สามซึ่งเกี่ยวข้องกับการเคารพสิทธิของความเป็นปัจเจกชนที่มีความเท่าเทียมกันของคนในชาติ

จากสภาพเบื้องต้นที่มีความเกี่ยวข้องกับลักษณะพหุวัฒนธรรมในสังคมไทยเช่นนี้เองจึงต้องการจะทำความเข้าใจกับความหมาย และความซับซ้อนของพหุวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในบริบทของการเปลี่ยนผ่านทาง

สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบันในประเด็นสำคัญต่าง ๆ คือ 1) ความเข้าใจในพหุวัฒนธรรมในบริบททางประวัติศาสตร์ของปรากฏการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม และการต่อสู้ทางการเมือง 2) ความเข้าใจในพหุวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นมุมมองเกี่ยวกับอัตลักษณ์และชาติพันธุ์ 3) ความเข้าใจในพหุวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นปฏิบัติการของการปรับความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน เพื่อสร้างสังคมที่ยอมรับพหุวัฒนธรรมมากขึ้น 4) ความเข้าใจพหุวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นทฤษฎีการเมือง และนโยบายเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยที่อยู่บริเวณภาคเหนือตอนล่าง และมีอาณาเขตที่ติดต่อกับภาคกลาง ในอดีตเมื่อ พ.ศ.2521 - 2524 ได้มีการอพยพของชาวไทยภูเขาเข้ามาในพื้นที่ของจังหวัด คือที่บริเวณอำเภอคลองลาน และใน พ.ศ.2525 ทางรัฐบาลไทยได้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดให้พื้นที่ป่าคลองลานเป็นอุทยานแห่งชาติและพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ในอีกสองปีต่อมา คือ พ.ศ.2527-2529 คณะกรรมการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดกำแพงเพชร ได้มีคำสั่งดำเนินการอพยพชาวเขาไปยังพื้นที่ที่จัดสรรใหม่ในบริเวณอำเภอคลองลาน และอำเภอใกล้เคียง กระทั่งต่อมาใน พ.ศ. 2537 จึงได้มีการจัดตั้งโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ขึ้นด้วยพัฒนาการของกระบวนการใช้กฎหมายเพื่อเปลี่ยนพื้นที่การดำรงวิถีชีวิตดังกล่าว จึงทำให้กลุ่มคนชาวเขาที่มีความพยายามที่จะปรับตัวในด้านพฤติกรรมเพื่อให้เข้ากับสังคมไทย แต่ทว่าผลกระทบจากการพัฒนาของภาครัฐที่ทำให้ก่อเกิดปัญหากับกลุ่มชาวเขาในจังหวัดกำแพงเพชร คือการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวเขา เนื่องจากโครงการพัฒนาเน้นฟื้นฟูสภาพป่า ให้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่มีความสมบูรณ์ดังเดิม ให้ราษฎรที่ขาดแคลนที่ดินทำกินได้มีที่ดินเป็นหลักแหล่ง ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชาวเขาชาตหายไป จึงทำให้ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในบริเวณอำเภอคลองลานและบริเวณใกล้เคียงต้องอพยพเข้าไปทำงานในเขตเมืองมากขึ้น เช่น ขายดอกไม้ และพวงมาลัย ประกอบอาชีพรับจ้างส่วนชาวเขาที่เป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับก็พากันออกจากพื้นที่ไปทำงานรับจ้างในภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นวิถีแห่งความเป็นชุมชนชาวเขาจึงชาตหายไป

ในสถานการณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาในอำเภอคลองลานกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มชาวเขาที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาของรัฐบาลไทยโดยในช่วงแรกกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ จำนวนกว่า 6 เผ่า ได้แก่ กะเหรี่ยง ม้ง ลาหู่ เมี่ยน ลีซู ลัวะ ได้อพยพเข้ามาในพื้นที่ และอาศัยอยู่ในดินแดนที่อยู่ในการควบคุมของรัฐไทยบนพื้นที่สูงการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มอำนาจที่เหนือกว่า และกลุ่มคนพื้นราบ ถือเป็นแรงกดดันที่กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเผชิญในขณะนั้นจนเป็นเหตุทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ตกอยู่ในสภาพคนชายขอบ ไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมพื้นราบ การเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวทำให้กลุ่มชาวเขาเผ่าต่างๆ ต้องทำการสร้างพื้นที่ (place making) ของตัวเองด้วยการปรับตัวให้เท่าทันสถานการณ์ มีการแสวงหาความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์ และเพื่อสื่อสารสัมพันธ์กับคนพื้นราบรวมถึงการรวมตัวของกลุ่มชาวเขาด้วยกันเองซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างความเป็นชุมชนของชาติพันธุ์ เพื่อใช้เป็นเกราะป้องกันสำหรับการอยู่รอดในสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา และในปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาดังกล่าวได้ใช้กลไกทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อเรียกร้องให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ของตนเองจึงมีการลงสมัครแข่งขันการเมืองในระดับท้องถิ่นกับกลุ่มคนพื้นราบบางคนได้รับการเลือกตั้ง บางคนแพ้การเลือกตั้งแต่สิ่งที่น่าสนใจ และค้นหาคำตอบ

คือกระบวนการดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาที่สามารถเข้ามาเป็นผู้นำแบบเป็นทางการนั้นมีสาเหตุ และปัจจัยอะไรรวมถึงประโยชน์จากการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นนั้นสามารถเข้าถึงกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเหล่านี้อย่างแท้จริงหรือไม่

เนื่องจากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาเชิงประเด็นพื้นที่ในอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อต้องการศึกษาถึงรูปแบบภาวะผู้นำ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มราษฎรชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรของกลุ่มชาวไทยภูเขาทั้ง 2 เผ่าดังกล่าว คือ ชนเผ่าเมี่ยนและชนเผ่าม้ง

วัตถุประสงค์การวิจัย(Objectives of this research)

1. เพื่อศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของกลุ่มราษฎรชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มราษฎรชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย(Research Methodology)

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ

1. **ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)** ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ จำนวนกว่า 6 เผ่า ได้แก่ กะเหรี่ยง ม้ง ลาหู่ เมี่ยน ลีซู ลัวะ แบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มผู้นำที่เป็นทางการกลุ่มผู้นำไม่เป็นทางการ และกลุ่มชาติพันธุ์ที่ทำงานเพื่อสังคมใช้การเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สรุปได้ ดังนี้

1.1 **กลุ่มผู้นำที่เป็นทางการ** จำนวน 13 คน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้ดำรงตำแหน่งในระดับหมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และดำรงตำแหน่งในองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เช่น เจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลคลองลานพัฒนา หรือรองนายกเทศมนตรีทั้งหมดเป็นบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งมาแล้วจึงเชื่อมั่นว่าจะเป็นบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลที่ครบถ้วนได้

1.2 **กลุ่มผู้นำไม่เป็นทางการ** จำนวน 16 คน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับความเคารพนับถือจากกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ ได้แก่ หมอผี หมอยา ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำตระกูลแซ่ แก่ฝ่าย เป็นต้น ทั้งหมดเป็นบุคคลที่ได้ถูกคัดเลือกตามธรรมชาติผ่านวัฒนธรรมประเพณีจนได้รับการยอมรับจากชุมชนจึงเชื่อมั่นว่าจะเป็นบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนได้

1.3 **กลุ่มชาติพันธุ์ที่ทำงานเพื่อสังคม** จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ทำงานเพื่อสังคมในชุมชน ทำหน้าที่เป็นแกนนำหรือประธานกลุ่มหรือผู้นำกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มสิทธิสัญญาติ กลุ่มอนุรักษ์ชนเผ่า เป็นต้น ทั้งหมดเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกกลุ่มให้เข้ามาทำหน้าที่จึงเชื่อมั่นว่าจะเป็นบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนได้

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ในครั้งนี้ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และการสนทนากลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อรวบรวมข้อมูลในการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

3.1.1 การเตรียมตัวก่อนผู้วิจัย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนั้นจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญจึงต้องมีการเตรียมตัวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3.1.2 การเตรียมแนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก ส่วนใหญ่จะเป็นการเล่าประสบการณ์ความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิด ของผู้ให้ข้อมูล โดยเตรียมการจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เป็นแนวทางในการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมจนกระทั่งข้อมูลอิ่มตัว (Saturation Data)

3.1.3 การติดต่อประสานงาน มีการติดต่อประสานงานแบบไม่เป็นทางการกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่จะศึกษาเพื่อขอความร่วมมือในการเข้าสัมภาษณ์

3.1.4 การเตรียมเครื่องมือ มีการจัดเตรียมเครื่องมือ เช่น เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพและแบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การจดบันทึกจากการสัมภาษณ์เชิงลึก บันทึกเสียงและถ่ายภาพเพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลยินยอมก่อนการสัมภาษณ์ และสังเกตสภาพโดยทั่วไปที่ขณะนักวิจัยพบขณะไปสัมภาษณ์

3.2 การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 การเตรียมตัวของผู้วิจัย ในฐานะเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญ และเตรียมแนวคำถามสำหรับสนทนากลุ่ม

3.2.2 การติดต่อประสานงาน จะมีการติดต่อประสานงานแบบไม่เป็นทางการกับกลุ่มผู้สนทนาที่จะศึกษาเพื่อขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่ม เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและส่งหนังสือขอความร่วมมือ

3.2.3 การเตรียมเครื่องมือ มีการจัดเตรียมเครื่องมือ เช่น เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล นักวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยสร้างสัมพันธภาพกับผู้ร่วมสนทนากลุ่ม มีการแนะนำตัวพร้อมอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตในการบันทึกเสียง ถ่ายภาพโดยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลยินยอมก่อนการสนทนา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แบบตีความ จำแนกหมวดหมู่ การเปรียบเทียบ หาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล และการสร้างข้อสรุปโดยถอดความจากเครื่องบันทึกเสียงมาตรวจสอบอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการทำการวิเคราะห์ข้อมูล และสังเคราะห์ข้อมูลตรวจสอบความน่าเชื่อถือ และความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูลด้วยเทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) แล้วจึงนำมาเขียนสรุปรายงาน

สรุปผลการวิจัย

1. บริบทของอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เดิมเป็นชื่อหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ซึ่งมีลำน้ำคลองลานไหลผ่าน หมู่บ้านคลองลานในขณะนั้นอยู่ภายใต้การปกครองของตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ต่อมาเมื่อประมาณ พ.ศ. 2510 ทางราชการได้ประกาศแยกพื้นที่บางส่วนของตำบลโป่งน้ำร้อนออกมาตั้งเป็นตำบลคลองลาน ต่อมาใน พ.ศ. 2520 ประกาศยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอคลองลาน โดยอยู่ในการปกครองของอำเภอเมืองกำแพงเพชร เมื่อมีฐานะเป็นกิ่งอำเภอจึงมีผู้คนจากหลายพื้นที่ทั้งจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้ามาตั้งรกรากจับจองที่ดินทำกินเป็นจำนวนมาก เกิดชุมชนใหม่ ๆ ขึ้นหลายแห่ง ประชากรโดยรวมของกิ่งอำเภอมีมากขึ้นใน พ.ศ. 2522 จึงประกาศแยกตำบลคลองลานออกไปเป็นตำบลใหม่เรียกว่า “**ตำบลคลองลานพัฒนา**” ต่อมาเมื่อบ้านเมืองมีความเจริญขึ้น ประชาชนมีการตั้งถิ่นฐานที่มั่นคงทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่ขยายตัวเจริญเติบโตขึ้นหน่วยงานราชการจึงได้ประกาศยกฐานะกิ่งอำเภอคลองลานขึ้นมาเป็นอำเภอคลองลาน เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2529 โดยปัจจุบันได้มีคำขวัญอำเภอคลองลานซึ่งเป็นอัตลักษณ์ คือ “**เมืองคนงาม น้ำตกสวย เต็มไปด้วยไม้สัก อนุรักษ์ วัฒนธรรมมากมี ของดีเครื่องเงิน**”

ในปัจจุบันอำเภอคลองลานมีพื้นที่การปกครองทั้งหมด 1,140.24 ตารางกิโลเมตร โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) การปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 4 ตำบลจำนวน 68 หมู่บ้าน ได้แก่ ตำบลโป่งน้ำร้อนจำนวน 14 หมู่บ้าน ตำบลคลองน้ำไหลจำนวน 28 หมู่บ้าน ตำบลคลองลานพัฒนา จำนวน 20 หมู่บ้าน ตำบลสีกงามจำนวน 9 หมู่บ้าน 2) การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย เทศบาลตำบล 1 แห่ง เทศบาลตำบลคลองลานพัฒนาครอบคลุมพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนาทั้งตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 3 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลครอบคลุมพื้นที่ตำบลคลองน้ำไหลทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งน้ำร้อนครอบคลุมพื้นที่ตำบลโป่งน้ำร้อนทั้งตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลสีกงามครอบคลุมพื้นที่ตำบลสีกงามทั้งตำบล

2. รูปแบบภาวะผู้นำของกลุ่มราษฎรชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

2.1 การรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ พบว่า เกิดการรับวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมของคนเมือง และเริ่มเป็นกลุ่มก้อนเดียวกันกับคนเมืองมากยิ่งขึ้น

2.2 มีความตื่นตัวกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม พบว่า มีการตื่นตัวไปสู่การตระหนักร่วมในการพัฒนา และยกระดับของตนเองและพี่น้องชนเผ่าในทุกมิติตามศักยภาพที่สอดคล้องกับทิศทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น

2.3 มีความทะเยอทะยาน และมุ่งสร้างความสำเร็จ พบว่า มีความมุ่งมั่นและพยายามเข้าสู่การเมือง การปกครองมากยิ่งขึ้น เพราะรู้ว่าการเมืองท้องถิ่นจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาดีขึ้นในอนาคต

2.4 มีความสามารถในการอธิบายจุดยืนของตนเอง พบว่า ยังสามารถยึดถือ และปฏิบัติวิธีคิดที่ถูกหล่อหลอมมาจากบรรพบุรุษได้อย่างเหนียวแน่นสะท้อนถึงจุดยืนที่มาจากวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมาช้านาน

2.5 สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์มีความสามารถเท่าเทียมกับคนเมืองแต่ที่ผ่านมาขาดโอกาสในการแสดงความสามารถ และศักยภาพรวมถึงการแสดงออกในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ๆ โดยไม่หวังผลตอบแทน

2.6 มีความกล้าตัดสินใจ พบว่า มีความกล้าที่จะตัดสินใจในบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ค่อนข้างจะมีความเกรงใจ และขาดความมั่นใจในบางเรื่องที่นอกเหนือจากวิถีชีวิตของตนเอง

2.7 เป็นบุคคลที่เชื่อถือได้ พบว่า มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ พูดคำไหนคำนั้น และให้ความสำคัญกับการทำงานเพื่อกลุ่มชาติพันธุ์ได้อย่างแท้จริง

2.8 มีความต้องการครอบงำอิทธิพลเหนือคนอื่น พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์พยายามสร้างอิทธิพลขึ้นมาเพื่อปกป้องดูแลรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ

2.9 มีความกระตือรือร้น พบว่า ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกระตือรือร้นเป็นพิเศษในด้านสิทธิความเท่าเทียมในกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง

2.10 มีความพยายาม พบว่า มีความมุ่งมั่นพยายามที่จะทำกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ทัดเทียมกลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะความพยายามในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ของตน

2.11 มีความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า วัฒนธรรมประเพณีของคนเมืองส่วนใหญ่ยังมีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มชาติพันธุ์ส่งผลให้ในบางเรื่องอาจขาดความเชื่อมั่นในตนเองได้

2.12 เป็นบุคคลที่สามารถอยู่ในท่ามกลางความเครียดได้ พบว่า เมื่อเกิดภาวะความเครียดยังสามารถจัดการความเครียดได้น้อยเมื่อเทียบกับคนเมืองเนื่องจากมีความเกรงใจ และความไม่มั่นใจในตนเองในบางเรื่อง

2.13 มีความเต็มใจที่จะเป็นผู้รับผิดชอบ พบว่าส่วนใหญ่เต็มใจเต็มกำลังความสามารถเมื่อมีโอกาสอาจเป็นเพราะในอดีตถูกกด หรือปิดกั้น หรือขาดโอกาสในการแสดงออกเมื่อได้รับโอกาสจึงแสดงออกมาอย่างเต็มศักยภาพ

2.14 เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม พบว่า มีความริเริ่มสร้างสรรค์ในด้านที่ถนัด หรือรอบรู้บนฐานของวิถีชีวิต และวัฒนธรรมประเพณี เช่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

2.15 มีความสามารถในการเชิงบริหาร พบว่า เป็นศักยภาพที่ซ่อนอยู่ และจะแสดงความสามารถนี้ให้เห็นในรูปแบบของภาวะของผู้นำแบบเป็นทางการโดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง

2.16 สามารถโน้มน้าวจิตใจคนเก่ง พบว่า มีความสามารถในการลักษณะของความร่วมมือ โดยเฉพาะการช่วยเหลือ และพัฒนา

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มราษฎรชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

3.1 มีส่วนร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นของชุมชน และการศึกษาของชุมชน พบว่า เข้าไปมีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยเฉพาะปัญหาด้านการบริหารจัดการป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ รวมไปถึงโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น

3.2 ร่วมคิด หา และสร้างรูปแบบ วิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน พบว่า มีส่วนร่วมในหลายด้านๆ ที่โดดเด่นคือ ด้านการแก้ไขปัญหาหาเสพติด และการสร้างความร่วมมือ ความสามัคคีในการพัฒนาชุมชนผ่านกลุ่มผู้นำที่ไม่เป็นทางการ บนฐานของวัฒนธรรมประเพณี

3.3 ร่วมวางแผนนโยบาย แผน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัด แก้ปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน พบว่า มีส่วนร่วมและพยายามผลักดันให้เกิดกลุ่ม องค์กร เครือข่ายในการพัฒนาของกลุ่มของตนเองมากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึง เท่าเทียม เช่น การศึกษา วิสาหกิจชุมชน เครื่องเงิน ผ้าทอ เป็นต้น

3.4 ร่วมตัดสินใจ ในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม พบว่า การมีส่วนร่วมในลักษณะของการแบ่งปันตามศักยภาพ เช่น บางพื้นที่ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร พยายามสร้างทางออกที่เฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขร่วมกัน

3.5 ร่วมจัด หรือปรับปรุงระบบการบริหารงาน พัฒนาให้มีประสิทธิภาพ พบว่า มีส่วนร่วมในลักษณะของความร่วมมือในการปรับระบบบริหารงาน เน้นการเสริมศักยภาพ การกระจายอำนาจ การสร้างโอกาสให้เสนอแนวคิด แนวทางในการบริหารจัดการพัฒนางาน

3.6 ร่วมลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน พบว่า มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เช่น ตลาดสินค้าชาวไทยภูเขา การกระจายสินค้าออกนอกชุมชน การนำภูมิปัญญาของท้องถิ่นแสดงออกในงานต่าง ๆ

3.7 ร่วมปฏิบัติตาม นโยบายแผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ พบว่า มีส่วนร่วมในการผลักดัน ข้อเสนอ ความต้องการที่ตอบสนองต่อความจำเป็นของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

3.8 ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไป พบว่า มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาโครงการที่ได้ดำเนินการตามกำลังและศักยภาพ เช่น โครงการฝายชะลอน้ำ โครงการโคกหนองนาโมเดล เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

อำเภอคลองลานมีเพียงสี่ตำบลแต่มีประชากรหลายกลุ่มชาติพันธุ์นับตั้งแต่คนไทยพื้นราบที่มีพื้นเพดั้งเดิมจากหลายจังหวัดของภาคเหนือตอนบนและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และชาวไทยภูเขาซึ่งมีแทบจะครบทุกเผ่าที่มีอยู่ในประเทศไทย คือกะเหรี่ยง (ปกาเกอญอ) แม้ว (ม้ง) เย้า (เมี่ยน) มูเซอ (ละหู่) ลีซอ (ลีซู) อีเก้อ (อาข่า) และชาวลีน (ลัวะ) กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาถึงแม้ว่าจะจะมีการอพยพย้ายถิ่นมาจากพื้นที่อื่นตามการนำของผู้นำของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นผู้นำชนเผ่าหรือผู้นำครอบครัว จนทำให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดกำแพงเพชรจากเดิมที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนไม่มีสัญชาติที่แท้ไม่มีตัวตนจนได้ชื่อว่าเป็น “คนขายขอบ” ได้นำไปสู่การต่อสู้เรียกร้องด้านสิทธิในฐานะที่เป็นคนไทยจากการนำของผู้นำแต่ละชนเผ่าในสมัยอดีต เพื่อเข้าสู่การเป็นคนไทยอย่างเต็มภาคภูมิด้วยการมีบทบาทของผู้นำในชนเผ่าแต่ละชนเผ่า และในปัจจุบันกลุ่มชาติ

พันธุ์ชาวเขาเหล่านี้ได้รับสิทธิความเป็นพลเมืองตามรัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตยซึ่งบทบาทของผู้นำแต่ละชนเผ่าในปัจจุบันก็ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างมากทั้งนี้การที่รัฐได้กระจายอำนาจทางการเมืองไปสู่ท้องถิ่นทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาได้สามารถแสดงตนที่แท้มีบทบาท และมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเปิดเผยหรือไม่ต้องถูกครอบงำจากอิทธิพลทางการเมืองจากรัฐอย่างเช่นอดีตที่ผ่านมา

ในด้านรูปแบบภาวะผู้นำของกลุ่มชาติพันธุ์โดยภาพรวมพบว่า 1) เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มชนเผ่าของตนเองในการรักษาสิทธิ และผลประโยชน์ของชนเผ่าตนเองนั้นว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับชนชาติพันธุ์ชาวเขา ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อเป็นปากเป็นเสียงให้แก่สมาชิกชนเผ่าตนเอง ย่อมเป็นแสงสว่างที่เปิดโอกาสได้เข้าไปทำหน้าที่ในฐานะผู้นำแบบเป็นทางการ สามารถเข้าไปร่วมคิด ตัดสินใจ ตั้งประเด็นคำถามสามารถโต้แย้งอภิปรายปัญหา และความต้องการของชนในชนเผ่าตนเองได้ 2) เพื่อการติดต่อสื่อสาร และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้วยลักษณะภูมินิเวศ และภูมิวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันของชาติพันธุ์ชาวเขาการติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในชนเผ่าแต่ละชนเผ่า เมื่อหน่วยงานราชการ หน่วยงานพัฒนา หรือหน่วยงานทางการเมืองต่าง ๆ ได้มีการติดต่อสื่อสารเข้ามาในพื้นที่ก็จะช่วยสามารถสื่อสารกับสมาชิกชนเผ่าของตนเองได้อุปสรรคอย่างหนึ่งที่สำคัญ of ชนชาติพันธุ์ คือภาษา ที่มักจะสื่อสารกันไม่เข้าใจ หรือเข้าใจไม่ตรงกัน มีความยากลำบากในการที่จะต้องแปลความหมายทำความเข้าใจกับประเด็นต่าง ๆ ที่มีนโยบายเข้ามาสู่ชนเผ่าต่าง ๆ การรับสาร ส่งสาร และการสื่อสาร ผู้นำชนเผ่าอย่างเป็นทางการจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนเป็นสื่อกลางระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงภายในสมาชิกภายในชนเผ่าแต่ละชนเผ่าด้วย 3) เพื่อต้องการรักษา และปกป้องสิทธิในการแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของสมาชิกชนเผ่าตนเองปัญหาเรื่องปากท้องของชนชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเขามักจะไม่ค่อยปรากฏแต่สิ่งที่ชนชาติพันธุ์ชาวเขาแสวงหา คือสิทธิ และการดำรงรักษาไว้ซึ่งชาติพันธุ์ของตนเอง การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และเป็นผู้นำแบบเป็นทางการนั้นผู้นำจะเป็นกระบอกเสียงเพื่อแก้ไขปัญหาของชนเผ่าตนเองทั้งในเรื่องสิทธิรับการจัดสรรที่อยู่อาศัย สิทธิในการรักษาพยาบาล สิทธิในการเข้าถึงบริการจากภาครัฐ รวมทั้งการดำรงรักษาความเป็นอัตลักษณ์ของชนเผ่า อาทิ การดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งทางหน่วยงานราชการมักจะไม่น่าสนใจอย่างถ่องแท้ในชนบประเพณีของชนชาติพันธุ์เผ่าต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้นำที่เป็นทางการก็จะสามารถปกป้องเรียกร้องผลประโยชน์ของชนเผ่าตนเองได้อีกทางหนึ่งข้อค้นพบทั้งหมดมีลักษณะเด่นของภาวะการนำตามวิถี และมีการแสดงบทบาทภาวะผู้นำต่าง ๆ บนพื้นฐานของวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างเข้มข้น ในขณะเดียวกันก็มีความพยายามปรับตัวในบางด้านให้เข้ากับสถานการณ์ของสังคมในปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ที่พบว่าการจัดความสัมพันธ์ของกลุ่มชาติพันธุ์มักจะตั้งอยู่บนพื้นฐานระบบอาวุโสมีความเชื่อในเรื่องวิญญาณบรรพบุรุษ และรักษาไว้ซึ่งประเพณีและการเล่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ทำให้เกิดการรวมกลุ่มและการคงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองที่บ่งบอกถึงความเป็นกลุ่มเครือญาติ การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภฤทธิ ธาธาพิพันธ์รา ที่พบว่าภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขุนยวมมีรูปแบบการเป็นผู้นำแบบมีส่วนร่วมไม่ได้มีรูปแบบภาวะผู้นำแบบเผด็จการหรือเผด็จการแบบมีศิลป์ และการได้มาซึ่งฐานอำนาจของนายกองค์การบริหาร

ส่วนตำบลนั้น พบว่าได้อำนาจมาตามตำแหน่งอย่างถูกต้องตามกฎหมายชาวบ้านและผู้ร่วมงานจึงยอมรับ และปฏิบัติตามคำสั่ง

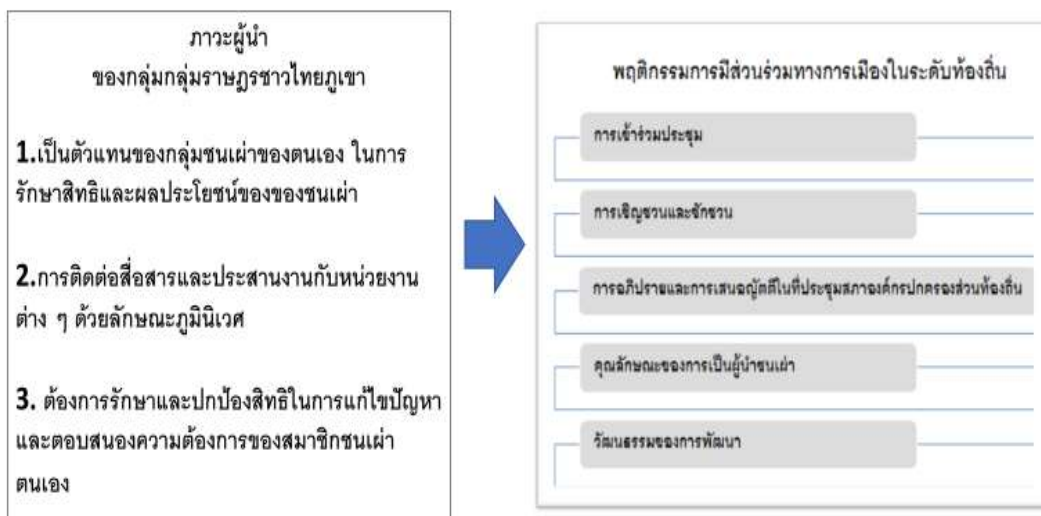
ในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มราษฎรชาวไทยภูเขา สามารถสรุปได้ดังนี้ กล่าวคือ 1) การเข้าร่วมประชุม การร่วมประชุม ปรีกษาพูดคุย การหาข้อยุติ มักจะดำเนินการผ่านกลุ่มชนของตนเองก่อน ซึ่งจะมีการให้ความร่วมมือกันภายในชนเผ่า นอกจากนี้การเข้าร่วมประชุมในลักษณะของส่วนกลาง เช่น การประชุมระดับหมู่บ้าน การประชุมประชาคม การประชุมประจำเดือนของกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ผู้ที่จะเข้าร่วมประชุมจะเป็นผู้ที่ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผู้นำ (ตัวแทน) ชนเผ่าของตนเอง 2) การถูกเชิญชวนและการชักชวน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาติพันธุ์ชาวเขาที่ได้เข้ามาสู่สนามการแข่งขันทางการเมืองท้องถิ่น จะเกิดจากการถูกเชิญให้เข้ามาเป็นตัวแทน (ชนเผ่า) เพื่อลงสมัครรับสมัครเลือกตั้งในตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีจัดให้มีการเลือกตั้ง ถึงแม้ว่าผู้สมัครจะมีจำนวนสมาชิกภายในชนเผ่าน้อยแต่ก็ให้ความสนใจและความสำคัญ นอกจากนี้การถูกชักชวนให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีการแข่งขันกันเอง โดยการเตรียมทีมเพื่อลงรับสมัครเลือกตั้ง ผู้นำที่เป็นคนไทย (พื้นราบ) จะชักชวนให้เข้าร่วมทีมสมัครลงแข่งขันเลือกตั้ง 3) การอภิปรายและการเสนอญัตติในที่ประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจลงสู่การปกครองท้องถิ่นได้เปิดโอกาสให้การผู้นำการเมืองท้องถิ่น(ชนชาติพันธุ์) ที่เข้าไปนั่งอยู่ในสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แสดงออกตามความคิด สามารถแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม และได้พูดคุยปรึกษากับสมาชิกในทีมงาน ทำให้เกิดกิจกรรมทางการเมืองอย่างสมบูรณ์โดยไม่ถูกลดทอนสิทธิ์ 4) คุณลักษณะของการเป็นผู้นำชนเผ่า การอำนวยการด้านการพัฒนาจากภาครัฐที่ส่งผลมายังชนชาติพันธุ์ จำเป็นต้องมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำทางการเมือง เพื่อประโยชน์ของชนชาติพันธุ์ อาทิ ด้านสิทธิในการถือครองที่ดิน ด้านการลงเคราะห์ช่วยเหลือจากงานพัฒนาของภาครัฐ ตามโครงการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องมีการสื่อสาร การเขียนโครงการพัฒนา และอื่น ๆ ผู้นำชนเผ่าแต่ละชนเผ่าจะต้องคัดเลือกผู้ที่มีคุณลักษณะในการนำที่ดี มีความพร้อมเข้ามาเป็นตัวแทนเพื่อติดต่อประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ 5) วัฒนธรรมของการพัฒนา พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชาติพันธุ์ชาวเขาได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมของการพัฒนาในยุคของการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น ซึ่งแต่เดิมแต่ละชนเผ่าจะใช้วัฒนธรรมของชาวเขาของตนเอง แต่เมื่อมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่น ทำให้มีกิจกรรมด้านการพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น และทำให้ชนชาติพันธุ์ได้รับวัฒนธรรมของการพัฒนาตามไปด้วย สะท้อนให้เห็นมีความพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกขั้นตอน เป็นการปรับตัวให้เข้ากับการเมืองการปกครองของท้องถิ่นในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อรักษาผลประโยชน์ ปกป้อง ดูแลคุ้มครองให้กลุ่มของตนเองได้รับการยอมรับ และสามารถดำเนินวิถีชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรีทัดเทียมกับกลุ่มคนอื่น ๆ ทั้งกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ และกลุ่มคนเมืองได้อย่างปกติสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ บุญเทียน ที่พบว่าการสร้างการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่พื้นฐานและความสัมพันธ์ทางสังคม ได้แก่ 1) การปรับตัว เป็นการจัดระบบของความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในชุมชนให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างเป็นพลวัต 2) การบรรลุเป้าหมาย เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาคน (ด้านวัตถุและจิตใจ) โดยใช้อัตลักษณ์วิถีวัฒนธรรมมั่งเข้ามาสร้างสำนึก ความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง 3) บูรณาการ เป็นการสานพลังในสายสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์

วิถีวัฒนธรรมชุมชนมีระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับวิญญูณบรรพบุรุษ 4) การรักษาแบบแผน เป็นการสร้างข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มชาติพันธุ์ที่จับเคลื่อนไปข้างหน้าด้วยความเป็นหนึ่งเดียว

องค์ความรู้การวิจัย

รูปแบบภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มราษฎรชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

แผนภาพ 1 แสดงรูปแบบภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มราษฎรชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ข้อเสนอแนะ

1. การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของราษฎรชาวไทยภูเขา ยังมีน้อย โดยเฉพาะบางชาติพันธุ์ยังไม่ให้ความสำคัญต่อบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรให้มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้น
2. หน่วยงานราชการต่าง ๆ ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยควรแบ่งสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้กลุ่มชาติพันธุ์ได้มีโอกาสเข้ามาเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการเพิ่มมากขึ้น
3. งานวิจัยศึกษาควรที่จะได้รับการนำไปสู่การปฏิบัติ และการแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริงไม่ใช่เป็นเพียงการศึกษาแล้วทิ้งไปโดยไม่มีการต่อยอด และพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กรรณิกา ชมดี. (2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). คลื่นลูกที่ 5 ประชาณัฐสังคม : สังคมไทยที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : ชัคเชสมิเดีย.
- โกวิท พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- _____. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. เอกสารตำราหลัก ประกอบการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิชา การเมืองและการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. บริษัทเอ็กซ์เพอร์เน็ท กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. (พิมพ์ครั้งที่ 7) กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน
- _____. (2548). การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- โกวิท พวงงามและอลงกรณ์ อรรคแสง. (2547). การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- ขจัตถัย บุรุษพัฒน์. (2518). ชาวเขา. กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา.
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2545ข). สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาครอบครัวญวน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ และคนอื่นๆ. (2548). สังคมวิทยา. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2516). การระดมประชาชนเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : สามเสนการพิมพ์.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชคชัย สินสุรัตน์. (2543). วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้ง ในหมู่บ้านมณีพฤษ์ จังหวัดน่าน. ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณรงค์ เส่งประชา. (2541). มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ดวงพร พยัตตพงษ์. (2553). ความเป็นสตรีกับการเป็นผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษานายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง. (2556). ชุมชน. สงขลา : นำศิลป์โฆษณา.

ทัศนีย์ วงศ์ดาว. (2553) ปัจจัยจูงใจต่อการเป็นผู้นำทางการเมืองของสตรีในพื้นที่อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัด เชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ธัมพรรัตน์ ปัญญาแก้ว. (2556). ปัจจัยและกระบวนการที่เกี่ยวกับการยอมรับให้สตรีเป็นผู้นำการเมืองท้องถิ่น. ศีลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). กลวิธี แนวทางวิธีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล.

ปรัชญา เวสารัชช์. (2555). กระแสโลกาภิวัตน์กับสภาพปัญหาสังคมไทย. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาไทยกับสังคมโลก หน้าที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 15, นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปราชญา กล้าจัญญ. (2545). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประทาน คงฤทธิ์ศึกษาการ. (2524). การปกครองเมืองพัทยา. กรุงเทพฯ: สหยาบสื่อและการพิมพ์.

พวงผกา ประเสริฐศิลป์. (2542). ประเพณีกับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสวัฒนธรรมโลก. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.

ยศ สันตสมบัติ. (2542). ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. เชียงใหม่ : นนทบุรีการพิมพ์.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). หลักการพัฒนาชุมชนและหลักการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร:ไทยอนุเคราะห์.

รัชนิกร เศรษฐ. (2528). สังคมวิทยาชนบท. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2524). พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด.

_____. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

_____. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2555). โลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : บริษัทการพิมพ์.

วรพันธ์ อินทร์ปัญญา. (2551). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. แขนงวิชาการเมืองการปกครอง , สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วรวิทย์ โรมรัตน์พันธ์. (2554). ทฤษฎีการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.

วิทยา ทิพย์ทอง. (2545). สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏสกลนคร.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2532). หลักการพัฒนาชุมชน : การพัฒนาชุมชนประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

ศุภฤทธิ ธาธาพิพันธ์รา.(2551) รูปแบบภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สนธยา พลศรี. (2547). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

สนธิ สมัครการ. (2525). การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาการของสังคม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

_____. (2545). การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาสังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม: แนวทางศึกษาวิเคราะห์และวางแผน. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

_____. (2546). สังคมวิทยาชุมชน : หลักการศึกษาวิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2547). ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554). กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545). หลักทฤษฎีการมีส่วนร่วมในองคการ. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2538). เอกสารการสอนชุดวิชามนุษยกับสังคม หน่วยที่ 1-7. ปรับปรุงครั้งที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2541). เอกสารชุดฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล: สำหรับพนักงานส่วนตำบล/โครงการร่วมมือระหว่าง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชกับกรมการปกครอง. กรุงเทพมหานคร.

สุรศักดิ์ บุญเทียน. (2562). การพัฒนาคมนบนฐานอัตลักษณ์วิถีวัฒนธรรมม้ง: กรณีศึกษา บ้านเจดีย์โคะ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

สุพจน์ แสงเงิน และคณะ. (2550). วิถีไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สุพัตรา สุภาพ. (2534). สังคมวิทยา. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สุพิศวง ธรรมพันธา. (2543). มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร : ภูมิไทย.

สุริชัย หวันแก้ว. (2549). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์.

สุไรยา วานี. (2556). การอยู่ร่วมกันของชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม กรณีศึกษา ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี.วารสารการเมืองการปกครอง. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1.

- แสวง รัตนมงคลมาศ. (2538). การระดมมวลชนและการมีส่วนร่วมของมวลชน. กรุงเทพมหานคร: คณะพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2541). วัฒนธรรมศาสนาและชาติพันธุ์: วิเคราะห์สังคมไทยในแนวมานุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____ (2545). ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (วิถีวิทยาและบทบาทในประชาสังคม). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2551). “พหุวัฒนธรรมในบริบทของการการเปลี่ยนผ่านทางสังคมและวัฒนธรรม” ใน บทความแนวคิด ชาตินิยมกับพหุวัฒนธรรม. เชียงใหม่: ศูนย์ภูมิภาคด้านสังคมศาสตร์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อุทัย หิรัญโต. (2522). หลักสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- _____ . (2523). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- _____ . (2526). คัมภีร์นักปกครอง. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2555). ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- Arnstein, S.R. (1969). Ladder of participation. Journal of America Institute of Planners, 35, 216-224.
- Anthony, W.P. (1978). Participative Management. Massachusetts: Addison-Wesley.
- Berkley, G.E. (1975). The craft of public administration. Boston : Allyn and Bacon, Inc.
- Clark, J.J. (1957). Outline of Local Government of The United Kingdom. London: Sir Issac Pitman and Son, Ltd.
- Daughah, M. (1970). Some perspective in the Phenomenon of Participation. Adult education Journal, 20(2), 88-89.
- Gordon, J.R. (1987). A diagnostic approach to organizational behavior. Boston: Allyn and Bacon.
- Gustavo, W.C. (1992). Community participation: Preceedings. New York: McGraw – Hill.
- Hungtington, S.P. and Nelson, J. (1975). No easy choice: Political participation in developing contries. New York: Mc Grew – Hill.
- Holloway, W.V. (1951). State and Local Government in the United States. New York: McGraw-Hill.
- Keith, D. (1981). Human Behavior at Work: Organizational behavior. New York : McGraw – Hill Book.
- Moore, E.W. (1968). Social Change. New York : The Macmillan Company.

- Mongtagu, H.G. (1984). Comparative Local Government. Great Britain: William Berndon and Son Ltd.
- Nisbet, R. (1969). Social Change and History : Aspect of the Western Theory of Development. London : Oxford University Press.
- Ogburn F. William. (1964). Sociology. Boston : Houghton Company.
- Okley, P and Marsden, D. (1987). Approaches to participation in rural development. Oxford: IBH Plubliching.
- Reeder, W. (1973). Beliefs, disbelief's and social action department of rural sociology bulletin. New York: University of Missouri.
- Roger, E.M. (ed). (1976). Communication and Development : Critical Perspectives. Sage Publications.
- Smelser, J.N. (1966). Modernization : In Myron Wiener. New York : Basic Book.
- Swanberg, R. (1996). Management and Leadership for Nurse Managers. Boston: Jone and Bartlett.
- United Nation. (1981). Development of international economic and social affairs: Popular participation as a strategy for promoting community level action and national development report of the meeting or the adhoc group of experts held at UN. Midquarter from May 22-26, New York: United Nation.
- Weber, M. (1946). The Theory of Social and Economic Organization. London : Oxford University Press.
- Whang, I.J. (1981). Management of rural Change in Korea: The Saemaul Undong. Seoul: Seoul National University Press.